

SFINKSIN ARVOITUS

Pekka Ervastian esitelmä 2.8.1928
Esitelmäsarja Jyväskylän kesäkurseilla
Esitelmä nro 1

Ihmisen ruumiillinen, sielullinen ja henkinen kehitys olisi muutamana iltana aiheenamme, meidän esityksemme ja meidän ajatuksemme aiheena ja nyt ensimmäisenä iltana tahtoisimme vetää ääriiviivat tästä aiheestamme, asettaa ikäänkuin probleemin eteemme. Sentähden olenkin nimittänyt tätä esitelmää sfinksin arvoituksesi.

Sfinksin arvoitus, sehän on tämä arvoitus, se, jonka elämä heittää eteemme. Elämä itse on tuo sfinksi, joka kysyy ihmiseltä arvoitusta. Myöskin sanotaan, että sfinksin arvoitus on ihminen. Mehän olemme ihmisiä, me sanomme itseämme ihmisiksi, olemme tajuisia olentoja tässä elämässä ja meidän suuri arvoituksemme, meidän suuri kysymyksemme on, mitä me oikeastaan ihmisinä olemme, ketä me olemme. Tämä kysymys asetetaan usein tuohon muotoon – mistä me tulemme ja mihin me menemme? Se, että me itse joudumme tuollaiseksi kysymykseksi itsellemme, että elämä heittää arvoituksen eteemme ratkaistavaksi, sehän riippuu siitä, että tämä meidän inhimillinen olemassaolomme ei ole ollenkaan aivan käytännöllisessä, jokapäiväisessä elämässä ilman problemeja ja ilman ristiriitoja. Jos me eläisimme tässä maailmassa koko ajan aivan onnellisina, niin ettei meidän tarvitsisi mitään ajatella ja ettei mikään meidän ympäristössämme herättäisi meissä mitään kysymyksiä, kaikki kävisi aivan kauniisti niinkuin itsestään ja meidän elämämme olisi todella tanssia ruusuilla, silloin on mahdollista, että me ihmiset emme kysyisi mitään ja emme kysyisi, mitä elämä on ja mitä me itse olemme. Mutta koska tässä elämässämme ja olemassaolossamme on ristiriitoja, koska tässä on kärsimyksiä, koska tässä on tuskan ja nautinnon ristiriitoja, koska tässä on

hyvän ja pahan, valon ja pimeyden ja koska tässä on itse olemisen ja olemattomuuden ristiriitoja, niin me olemme semmoisessa asemassa, että emme osaa muuta kuin kysyä. Elämä ikäänkuin puristaa meistä tämän kysymyksen ketä me olemme ja mitä tämä elämä on. Me synnymme tänne ja tuskaa on kun synnymme. Äitimme kärsii tuskia, ja isä vaeltaa levottomana peläten, mitä tästä nyt oikein tulee, kun hän katselee vaimonsa tuskia. Sitten lapsi syntyy, ja lapsella on kaikenlaisia vaikeuksia, hänenkin elämänsä on raskasta, hänellä voi olla monenlaisia siveellisiä ponnistuksia ja lankeemuksia, monenlaista kärsimystä. Mikä on tämän kaiken takana? Lopulta kuolema. Meidän täytyy poistua tältä näyttämöltä ja emme tiedä, onko tämän takana vielä jotakin ja mitä se kuolema oikeastaan on. Näin on elämä meille yksi ainoa kysymys. Me olemme itse sfinksin arvoitus, joka on annettu meille ratkaistavaksi.

Sfinksin arvoitusta on yritetty ratkaista. Niin kauan kuin ihmiskunta on tämmöisenä ihmiskuntana ollut, niin kauan kun me olemme osanneet ajatella, olemme yrittäneet myöskin vastata näihin kysymyksiin. Oikeastaan on sangen lähellä muuan vastaus, ainakin ajattelevalle ihmiselle, muuan vastaus on lähellä ja se vastaus on: Tämä olemassaolo on hyvin surkea, meidän elämisemme tässä maailmassa on yhtä surunäytelmää, me tulemme tänne surulla ja me lähdemme täältä surulla ja mitään ei ole näiden rajojen ulkopuolella. Kun ihmiselämä loppuu kuolemassa, niin silloin on kaikki lopussa. Sangen moni ihminen tyytyy tähän vastaukseen, ja se on hänestä niin luonnollinen. Hän ajattelee ainoastaan tätä ympäröivää fyysillistä maailmaa ja näkee ainoastaan sen. Ei hän näe muuta kuin nämä ruumiilliset olennot, joita sanomme ihmisiksi ja nämä kivet, kasvit ja eläimet. Ei hän näe kuolemaa. Kun ruumis kuolee, niin kaikki on lopussa. Hänen ystävänsä on mennyt, kun ruumis makaa tuossa kuolleena. Tämä vastaus, silloin kun meitä ei ole kohdannut mikään erikoinen suru, tämä vastaus voi meitä tyydyttää ja me voimme sanoa itsellemme, että elämä on tällainen ja se on tällainen näytelmä.

Ihmiskunta pyrkii eteenpäin tällä planeetalla, mutta tämä pieni murunen tässä maailmankaikkeudessa rientää eteenpäin kohti omaa perikatoaan; se synnyttää uusia ja uusia yksilöitä, mutta lopulta ihmiskunta haihtuu olemattomiin, niin kuin kaikki tässä olemassaolossa. Kaikkihan on rientämistä kohti kuolemaa. Ja miksi emme ottaisi elämää siltä kannalta, että me koettaisimme tulla toimeen tässä maailmassa niin hyvin kuin mahdollista. Meidän filosofiamme voi olla aistillista, me tahdomme iloita niin kauan kuin iloita voi. Sitten tulemme vanhemmiksi ja ankarammiksi ja me voimme ajatella, että elämä on sitä mitä se on ja hyvähän on, kun ihminen säilyttää kunniansa, kun hän kulkee kunnian ihmisenä, toisten kunnioittamana läpi elämän.

Harvoin ihminen, kun häntä kohtaa onnettomuus, kun häntä kohtaa persoonallinen suru, harvoin ihminen, jos hän on rakastanut toista ihmistä ja sitten hänet kadottanut kuolemassa, harvoin ihminen jaksaa silloin ajatella tällä tavalla ja tällä maailmankatsomuksella lohduttaa itseään. Usein ihminen silloin aivan kuin napisee kohtaloa vastaan ja olemassaoloa vastaan ja sanoo: Kuinka on mahdollista, että me kärsivinä, tuntevina ja rakastavina olentoina olemme tuomitut vain tällaiseen murheenlaaksoon, tällaiseen kiirastuleen ja helvettiin? Kuinka on mahdollista, että me olemme asetetut tällaiseen kovaan kouluun, jos ei sillä ole mitään tarkoitusta, jos emme ole olemassa sen enemmän kuin meidän elämäme täällä maanpäällä kestää. Useimmat ihmiset, jotka ovat lohduttaneet itseään materialismilla, joutuvat kuitenkin persoonallisesti tämän vaikean probleemin eteen ja silloin he sanovat itselleen: Vaikka minä näen, että ihmisen ajatukset, että hänen järkensä ja hänen tunteensa, koko hänen tajuinen elämänsä on niin riippuvainen ruumiista, niin että kun ruumiin voimat vähenevät, niin myöskin ihmisen sieluelämä heikkenee, se tulee yhä kykenemättömämmäksi, vaikka minä kaiken tämän näen, niin sittenkin minun täytyy kysyä, eikö ole mitään tarkoitusta ja sisältöä tällä elämällä,

vai kuljemmeko todella kohti kuolemaa? Sillä tavalla materialistikin ajattelee ennen pitkää.

Kaikkina aikoina ovat uskonnot maailmassa selittäneet, että ihminen ei kuolemassa kuole. Hänen sielunsa elää. Hänen sielunsa elää kuoleman jälkeen ajattelevana, terveenä ja voimakkaana. Ja me kysymme jälleen: Jos sielu elää kuoleman jälkeen, niin mikä se on tuo ihmisen sielu, missä se on ja miten se on todistettavissa? Oppineet lääkärit, jotka leikkaavat ihmisen ruumiin palasiksi, sanovat: Emme me mistään löydä mitään sielua. Me tunnustamme kyllä, että ihmisellä on sieluelämä, me ajattelemme, tunnemme ja tahdomme, me olemme eläviä olentoja, mutta koko luontohan on elävä ja tämä sielullinen elämä on aivan riippuvainen aineesta, se on aineen sisäinen puoli, sen voimapuoli, sen tajuntapuoli. Emme huomaa mitään selvää eroa sielun eli tajunnan eli aineen välillä. Vaikka emme näe, että kivillä on tajuntaa, emme kuitenkaan saata sanoa, että ne olisivat ilman tajuntaa. Materialisti voi myöntää tämän. Me olemme liian äkkipikaiset, jos sanomme, että kivillä ei ole tajuntaa. Me olemme huomanneet, että luonnossa on aina tajuntaa. Jonkunlaista tajuntaa on kivissä ja kasveissa. Kasvi kääntyy itsestään auringon puoleen, se rakastaa inhimillistä ystävyyttä ja rakkautta. Eläimessä on aivan selvä sieluelämä. Eläin tuntee ja ajattelee. Ihminen tuntee ja ajattelee vielä korkeammassa määrässä. Ihmisten tajuntaelämä on enemmän kehittynyt, koko heidän ruumiinsa on enemmän kehittynyt. Ihmisten ruumis on sisältörikkaampi kuin eläimen, kasvin ja kiven aineellinen organismi. Sentähden on ihmisten sieluelämä erilainen ja kompliseeratumpi. Mutta meillä ei ole todistusta siitä, että eläimet ovat olemassa kuoleman jälkeen ja ei meillä myöskään ole todistusta siitä, että ihmiset olisivat olemassa kuoleman jälkeen. Ihmisten sieluelämä on aivan riippuvainen heidän ruumiistaan ja me näemme ainoastaan tuon ruumiin. Tajunta ja aine kulkevat käsikädessä. Tämän voimme materialisteina ymmärtää. Me myönnämme, että sieluelämä on olemassa, mutta me kysymme,

että missä tuo sielu on. Kun meidän kirkkomme ja uskontomme ovat puhuneet kuoleman jälkeisestä elämästä ja kun he ovat puhuneet, että ihmisen sielu on olemassa sen perästä, kun ihmisen ruumis on kuollut ja että hänen sielunsa kuollessa joutuu jonkunlaiseen tilaan, niin materialistit huomauttavat tähän: Kiirastulet, helvetit ja taivaat ovat olemassa ihmisen sisällä. Sinun omassa rinnassasi on helvetti silloin, kun sinä olet rikkonut lakia vastaan, elämän lakia ja yhteiskunnan lakia vastaan, kun sinun omatuntosi sanoo, että nyt teet väärin. Näin sinä joudut helvettiin. Taivas on myöskin sinussa itsessäsi, kun sinä olet tyytyväinen itseesi, silloin kun sinä olet saanut kaikkea hyvää elämältä. Silloin on taivas rinnassasi. Vieläkö vaadit, että taivasta olisi olemassa kuoleman jälkeen? Etkö tyydy taivaaseen, joka on sinun rinnassasi? Koeta elää niin, ettei olisi helvettiä sinussa, ettei olisi rintasi täynnä kiirastulta. Koeta niin elää, niin et kaipaa mitään kiirastulta kuoleman jälkeen. Tällä tavalla me materialisteina resonoinme. Tämä on niin luonnollisesti ajateltu. Tämä on meille selvä näkökanta. Kuinka olisi muuten mahdollista? Me emme saa mistään sielusta kiinni.

Nyt meidän aikanamme älkäämme kuitenkaan pysähtykö tähän. Meidän aikamme varsinkin on tehnyt paljon tutkimuksia, aivan suoraan tieteellisiä tutkimuksia, jotka ovat asettaneet uuden probleemin meidän eteemme. Älkäämme olko sokkosilla ja älkäämme peittäkö silmiämme siltä tosiseikalta, että on olemassa elämässä sellaisia ilmiöitä ja tosiseikkoja, joita emme osaa selittää ainoastaan tuon materialistisen hypoteesin mukaan. Minkätähden emme tahtoisi ymmärtää, että voisi muutakin olla? Minkätähden me tahtoisimme olla materialisteja? Päinvastoin, koko meidän maailmamme on muuttumassa. Meillä keksitään sellaisia asioita, jotka saattavat meidät ihmettelemään. Jokaisella on kodissaan radiokone, joka antaa meidän kuulla musiikkia, puhetta ja jos mitä ja me kuulemme käskyn avaruuden kautta, ilmojen kautta. Tuolla jossain Tukholmassa, Budapestissä tai Lontoossa lauletaan ja soitetaan ja me voimme sitä kuunnella

täällä Suomen salomailla. Ei ole edes mitään lankaa, jota pitkin ääni kulkee. Kautta ilmojen tulee vain tieto siitä, mitä tapahtuu tuolla kaukana. Tämä on itsessään niin ihmeellinen keksintö, että harva se ihminen lie, joka ei ole ajatellut kuunnellessaan radion ääressä, että tämä keksintö todistaa, että on olemassa enemmän taivaan ja maan välillä mitä me uneksimme parikymmentä vuotta sitten. Sillä kun äänet tuolla tavalla voivat tulla meidän luoksemme kaukaa ja kuulua siltä kuin olisivat syntyneet samassa huoneessa, niin miksikä ei olisi totta sekin, että ihmisen ajatus saattaa kulkea kautta ilmojen, että ihmisetkin voivat olla kuin radiokoneita, toinen lähettäjänä ja toinen vastaanottajana? Onhan meillä kokemuksia tässä asiassa. Kun olen henkisesti yhteydessä jonkun kanssa, kun minulla on mies tai vaimo, niin minä olen läheisessä yhteydessä hänen kanssaan ja silloin me tunnemme toistemme ajatukset ja me voimme tietää toistemme tunteet ja ajatukset. Vieläpä, jos olemme kaukana toisistamme, niin voimme tietää mitä tuo toinen toivoo, tietää tai tahtoo. On paljon elämässä semmoisia tositapauksia, että ystävä, joka on kuolemaisillaan, näyttäytyy toiselle ystävälle. Hän ilmestyy yhtäkkiä toisen ajatuksiin. Sellaisia tapauksia on paljon. Niitä tietysti on oppineella taholla pidetty hyvin epäiltävinä, mutta kun nyt radio on tuossa, niin oppineet ja tiedemiehet voivat ajatella, että mekin tahdomme olla erinomaisen sivistyneitä, mekin voimme jo kysyä, että entä, jos sittenkin saattaisi tulla ajatus, saattaisi tulla ajatus eetteriaaltoja pitkin toisesta ihmisestä toiseen. Entä jos onkin muuta vielä kuin se, jonka me näemme silmillämme? Itseasiassa telepaattiset ilmiöt ovat saaneet tieteellisen tunnustuksen. Niitä ei juuri kielletä sellaisissa tieteellisissä piireissä, joissa niitä on vähäisen tutkittu. Mutta on toisenkinlaisia huomioita tehty. Elämässä on muutakin olemassa. Me voimme nähdä merkillisen unen, sellaisen unen, että me herättyämme sanomme: mitähän hassutusta tämä on? Tämähän uni on aivan hullu. Sitten kymmenen vuoden perästä voi uni toteutua aivan sanasta sanaan. Meillä on semmoisia tapauksia

elämässä. Jos emme nyt näe niin kauheasti profetallisia unia, niin me kuitenkin voimme nähdä, mitä tulee tapahtumaan seuraavana päivänä tai sitä seuraavana päivänä tai sitä seuraavana päivänä tai viikon perästä. Me voimme nähdä mitä tulee illalla tapahtumaan aamulla herätessä. Semmoisia sattumia on sängen usein ihmisen elämässä ja niitähän mielellämme nimitämmekin sattumiksi. Minkätähden ne olisivat sattumia? Jos näitä sattumia on tuhansittain, niin sehän muuttuu silloin jo säännöksi. Silloinhan on jo uusi todellisuus edessämme. Meillä ihmisillä on mahdollisuus tietää tulevaisuuttamme. Me voimme selvänäköisesti nähdä eteenpäin ja me voimme selvänäköisesti nähdä kauas taaksepäin. Sekin voi olla mahdollista, meidän täytyy tunnustaa, kun me kuulemme ja luemme tällaisista ilmiöistä. On siis niin paljon tällaisia ilmiöitä, joita meidän aikanamme nyt on ruvettu tutkimaan, että me emme oikein saata, jos tahdomme olla aivan moderneja, jäädä ja pysähtyä materialistiselle kannalle enää. Meidän täytyy ainakin tulla totuudenetsijöiksi. Jos emme uskoisi mihinkään täytyy meidän kuitenkin olla varuillamme, mitä mahdollisesti voisimme vielä ymmärtää ja tietää.

Sängen monelle ihmiselle tulee eteen tuommoinen kysymys: Onko nyt aivan välttämätöntä, että meidän täytyy jäädä tällaiselle kysyvälle kannalle? Emmekö voi ihmisinä päästä selvyteen, emmekö me voisi päästä kokemukseen siitä, että on muuta olemassa kuin tämä ruumis ja sen ohella kulkeva sieluelämä? Emmekö pääsisi tietoon siitä, jos ihmisellä todella on sielu? Silloin muistakaamme, kun niin kysymme, että vanhoista ajoista saakka on ihmisen olemusta esitetty vielä rikkaampana ja monipuolisempänä, kuin mitä nykyaikana olemme tottuneet siitä ajattelemaan. Me olemme tyytyneet puhumaan ainoastaan ihmisen ruumiista ja sielusta. Uskovaistenkin kesken, niiden kesken, jotka uskovat, että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen, niidenkin kesken puhutaan vain ruumiista ja sielusta. Mutta vanhoista ajoista lähtien on ihmisen olemusta esitetty

monipuolisempaan. Meidän ei tarvitse mennä sen pitemmälle kuin Paavaliin. Hän sanoo: Ihminen on kolmirakenteinen olento. Hänessä on kolme olemuspuolta. Hänessä ei ole ainoastaan ruumis ja sielu, vaan hänessä on myöskin henki. Ihmisellä on ruumis, sielu ja henki.

Mikä tämä henki on? Henki jää meille salaisuudeksi. Henki jää hyvin salaperäiseksi ihmiselle, ennenkuin hän sitä kokee. Mutta kuitenkin voimme hieman auttaa ajattelevaa ihmistä huomaamaan, että hänessä on vielä jotain muuta paitsi ruumis ja sielu. Jokainen tietää mitä ruumis on. Jokainen tietää, että hänellä on ruumis ja se on semmoinen ja semmoinen. Siihen emme tarvitse kiinnittää huomiota tällaisessa teoreettisessa esityksessä. Jokainen tietää myös, mitä sieluelämä on. Me ajattelemme, tunnemme ja tahdomme. Meissä on vihaa ja rakkautta. Meidän sisässämme liikkuu kaikenlaisia tunteita, meissä asuu intohimoja. Me olemme eläviä olentoja, sielullisia olentoja. Koko meidän elämämme sisältö on tässä sieluelämässämme. Jos emme olisi tajuisia olentoja, emme olisi mitään. Siinä meidän olemisemme on, että osaamme ajatella, tuntea ja tahtoa. Mutta huomatkkaamme. Me sanomme itsestämme minä. Sitä sanaa ei kukaan muu voi sanoa hänestä. Hän itse voi lausua tuon ihmeellisen sanan minä. Minä. Ihminen katselee kättään. Onko tuo käsi minä? Entä tuo jalka, onko se minä? Ei. Tavallaan se on tämä kaikki, mutta tavallaan minä sanon minä ilman, että tarvitsisin kuvitella näitä käsiä, jalkoja ja näitä ruumiin eri elimiä. Ei meidän tarvitse ajatella mitään ruumiimme osaa voidaksemme sanoa tuon sanan minä. Me eliminoimme ne kaikki. Me unohdamme päänkivistyksen, hammaskivun, emme liitä niitä minuuden olemukseen. Minä on jotain muuta. Onko minä se tai se tunne? Se tunne esim., että minua harmittaa, kun minulla on liian pieni palkka ja liian vähän rahoja? Onko tämä harmin tunne minä? Ei. Sen meidän täytyy sanoa. No onko minä sitten joku muu tunne itessämme? Ei. Me emme ole tuo tai tuo tunne. Jos liitämme vaikka yhteen nuo kaikki kokemukset, niin emme

sittenkään voi sanoa, että se on minä. Minulla on joku ajatus, katselen jotain ajatuskuva, mutta en minä siihen tyhjenny. Minä tahdon tehdä sitä tai tätä, mutta minä olen sittenkin ulkopuolella. Minä olen noista ajatuksistani riippumaton, joskin ne kyllä hetkellisesti muodostavat minun sisältöni, minun elämäni sisällön. Mutta minä itse olen sittenkin jotain muuta kuin nuo kaikki. Vaikka jättäisin nuo kaikki tunteet pois, niin sittenkin jää jällelle minä. Minä en mitään kuvittele, en ruumistani, enkä sieluani, ja kuitenkin jää minä jällelle. Minä voi kaikua avaruudessa ja äärettömyydessä ilman muotoa ja ilman sisältöä. Mehän tulisimme aivan hulluiksi, jos me jatkaisimme kauemmas, mutta meidän täytyy tunnustaa, että kaikkien noiden ilmennysten ulkopuolella on minä, kaikkien niiden takana. Sehän se antaa meille kaikille ajatuksille ja tunteille sisällön. Eivät nuo ajatukset ja tunteet olisi mitään, jollei olisi minää, joka tuntee ja ajattelee. Mikä on se minä?

Kun tällä tavalla koetat, sinä ihminen, eliminoida minäsi sisällön pois tuosta substanssista, silloin sinä saat kiinni hengen heijastuksesta. Se on jotakin, joka antaa sinulle ensimmäisen aavistuksen hengestä. Ei se ole vielä sinun henkesi. Ei se ole vielä henki, mutta se on jotakin, joka antaa ajatuksen, että on jotakin, vaikkei ole oikeastaan mitään. Paavali sanoo: Ihmisellä on sooma, fyysillinen ruumis, ihmisellä on psykhe, sielu, ihmisellä on myös henki, pneuma. Mikä on tämä pneuma?

Se on se ihmeasia, jota meidän täytyy kokea. Ainoastaan kokemus voi paljastaa meille tämän salaisuuden ja olemisen. Ainoastaan kokemalla me voimme päästä kiinni hengestä, sillä meidän henkemme on se kolmas, joka antaa meidän nähdä sekä ruumiin että sielun. Henki on se kolmas, joka antaa meidän nähdä elämän ja kuoleman. Emme voi ratkaista elämän arvoitusta, emme voi ratkaista kuoleman arvoitusta, ellemme saa kiinni hengestä, joka on ruumiin ja sielun, elämän ja kuoleman takana. Henki on se kolmas meissä, se syvin ja salaisin, jota kokemalla me ratkaisemme sfinksin arvoituksen.

Ruumiillisina olentoina me olemme olemassa tämmöisessä näkyväisessä, ruumiillisessa maailmassa, ja me sanomme: Tämä maailma on meidän ulkopuolellamme, se on tietysti meidän ulkopuolellamme. Me aisteillamme havaitsemme tämän ruumiillisen maailman. Me tiedämme sen olemassaolosta, sillä se esiintyy samanlaisena meille kaikille; meillä on kaikilla samanlaiset aistimet. Me näemme kaikki, että tuossa on talo. Me saamme samanlaisen kuvan näkyväisestä maailmasta. Todellisuus meidän ympärillämme on jokseenkin samanlainen; jos se ei ole aivan identtinen on se hyvin samanlainen meille kaikille. Jokaisen ihmisen tajuinen minä käsittää tämän ulkonaisen, aistillisen, näkyväisen maailman samanlaiseksi. Siis se on vankkaa todellisuutta, se on todellisuutta, jonka päälle voi jotain rakentaa. Me unohdamme usein, kun me sanomme, että tämä todellisuus on meidän ympärillämme ja kun me sanomme, että meidän täytyy nyt lähteä ulos todelliseen elämään, näkemään mitä elämä on, kaikille nuorillehan annetaan se neuvo, että he lähtisivät ulos elämään sitä elämää, me unohdamme usein, että tämä todellisuus on myöskin meidän sisällämme. Jos emme aistimiemme välityksellä ota tätä todellisuutta omaan tajuntaamme ei sitä ei ole olemassa. Pankaa korvat lukkoon ja silmät kiinni, niin heti kaikki muuttuu ja todellisuus on aivan toinen. Ollessamme ilman hermoja, niin kohta kaikki muuttuu. Me emme saa mitään sisäämme. Emme saa mitään silloin omaan tajuntaamme. Se ei tule meidän sisäämme. Meidän aistimme ovat välittäjiä, joiden kautta todellisuus tulee meidän tajuntaamme. Älkäämme olko niin epäfilosoofisia, että me luulemme todellisuuden olevan tässä fyysillisessä maailmassa meidän ulkopuolellamme. Todellisuus on ulkopuolellamme, mutta se on myöskin sisällämme, sillä muuten emme tietäisi siitä mitään. Todellisuuden täytyy olla meidän omassa tajunnassamme, jotta siitä tietäisimme jotakin.

Sitten on meidän sielumme. Me sanomme näin: Meidän sieluelämämme on meidän sisällämme. Siinä se vain on.

Näkyväinen todellisuus on meidän ulkopuolellamme, mutta meidän sieluelämämme on sisäistä todellisuutta meille. Meidän sieluelämässämme ei ole ainoastaan kuva tästä ulkonaisesta todellisuudesta, vaan siinä on paljon sellaista, jota ei ole tässä ulkonaisessa elämässä. Ei tässä ulkonaisessa maailmassamme ole inhimillisiä tunteita, ajatuksia ja aatteita. Mutta meidän sieluelämässämme on hirmuisen paljon asioita, joita ei ole tässä ulkonaisessa todellisuudessa. Me luulemme, että meidän sieluelämämme on aivan subjektiivinen, että se on oikeastaan olemattomissa. Meidän mielestämme ei mikään muu ole todellista kuin se, jonka me näemme fyysillisellä silmällämme. Me emme huomaa, että kun me sanomme, että meidän sieluelämämme on ainoastaan meissä itsessämme subjektiivisenä todellisuutena, teemme saman virheen kuin äsken, kun sanoimme, että fyysillinen todellisuus on meidän ulkopuolellamme. Jotta fyysillinen todellisuus olisi ulkopuolellamme täytyy sen olla meidän sisällämme. Me olemme tehneet ajatusvirheen, ellemme sano: samalla tavalla meidän sielumme kaikki sisäiset ajatukset, tunteet ja tahdon virtaukset ovat myöskin objektiivisia, ne ovat myöskin meidän ulkopuolellamme, ne ovat myöskin todellisuuksia, yhtä vankasti olemassa meistä riippumatta kuin meidän sisällämmekin. Me teemme ajatusvirheen, ellemme myönnä tätä. Sieluelämämme on subjektiivista ja objektiivista, niinkuin fyysillinen maailma oli subjektiivinen ja objektiivinen. Muistakaamme siis tämä, että sielullinen todellisuus on objektiivinen myös eikä vain subjektiivinen. Kun me katselemme tätä fyysillistä maailmaa ja näemme sen subjektiivisuuden ja objektiivisuuden ja katselemme sitten sielullista maailmaa ja näemme sen subjektiivisuuden ja objektiivisuuden, niin silloin me näemme, ettei ole tuulesta temmatut nuo puheet helveteistä ja taivaista. Tuossa toisessa maailmassa, joka on objektiivinen, siellä ovat ihmisen tunteet ja ajatukset, koko hänen sieluelämänsä, todellisuutena olemassa,

siellä se on helveteineen ja taivaineen. Henki yksin, joka on se kolmas, on kaiken takana ja kaiken yläpuolella.

Kun me hengen kannalta, katselemme sielullista elämää ja katselemme kuolemanjälkeisiä helvetejä ja taivaita, niin me näemme, ettei yksikään ihmisen sielu elä ikuisesti noissa helveteissä, kiirastulissa ja taivaissa, sillä lyö hetki, jolloin ihminen yhtäkkiä tuossa kuolemanjälkeisessä elämässä huomaa, että hänhän onkin henki. Minähän olen se kolmas todellisuus, joka kannan sisässäni tämän sielullisen todellisuuden. Minähän en ikuisesti kannan näitä taivaita, kuka minä olen? Silloin ihminen realisoi itsessään henkenä, pneumana, ja silloin hän, niinkuin me myöskin näemme hengen kannalta, muuttaa olemusmuotoaan ja syntyy uudestaan tänne maan päälle. Mitä se on, että hän on henki? Se on sitä, että hän on semmoinen itse, kuolematon, iankaikkinen, joka samalla on ääretön. Ihmisessä on itse elämä, hän on itse elämän lapsi, hän on äärettömyyksien ja ikuisuuksien kasvatti, hän on avaruuden lähettiläs, Jumalan poika. Hänen itsensä ei ole mikään rajoittunut itse, taikka sen rajoitus on juuri sen äärettömyydessä; sen rajoitus on siinä, että se on äärettömyyden ja iankaikkisuuden ilmausta. Tämä kolmas ihmisessä, tämä henki, on yhteydessä itse elämään, itse Jumalaan, se on Jumala meissä, se on Jumalan Poika meissä ja meidän täytyy sitä kokea. Nyt olemme siis saaneet nähdä kolme todellisuutta, ruumiillisen, sielullisen ja henkisen ja ihmisinä olemme ikäänkuin kolmessa maailmassa, tässä ruumiillisessa, sielullisessa ja hengen äärettömyydessä. Niistä tahdomme siis hieman tarkemmin puhua seuraavissa esitelmissä.